

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni za četrť leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Gene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. novembra 1910.

C. Kr. poštno hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Predpriprave za sestavo letnih računov in bilanc. O zadrugarstvu. Ohranjenje jajec. Mali pedec. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Vprašanja in odgovori. Razglas. Občni zbori. Bilance. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic.

Predpriprave za sestavo letnih računov in bilanc.

Narodni Gospodar štev. 2 z dne 25. januarja 1910 je prinesel v uvodnem članku navodilo gledè predpriprav za sestavo letnih računov in bilanc pri denarnih zavodih. Ker se bliža konec poslovnemu letu, bode Zadružna zveza zopet več ali manj primorana pomagati pri sestavi teh računov svojim članicam, in to ne samo pri denarnih, ampak tudi pri nedenarnih zadrugah.

Kakor je bilo v navedenem sestavku omenjeno, zahteva vsakokratno sestavljenje letnih računov, zlasti ako se izvršuje v Ljubljani, mnogo časa in truda posebno tedaj, če podatki, ki so se v ta namen vposlali, niso popolni. Da se to delo Zvezi kolikor mogoče olajša, damo na tem mestu zopet kratko navodilo, kako se naj vršijo predpriprave za sestavo letnih računov in bilanc pri nedenarnih zadrugah, kojih knjigovodstvo je od onega denarnih zadrug povsem drugačno. Opozarjamo pa zlasti one članice, ki potrebujejo pri sestavi teh računov pomoči od Zveze, da to navodilo vestno prečitajo in se po njem ravnaajo.

I. Inventura.

Z inventuro se naj prične takoj po božičnih praznikih in skrbi, da je do novega leta končana. V teh dnevih imajo zadruge največ časa na razpolago in je tudi v tem času izvršena inventura najpopolnejša.

Inventira se na ta način, da se od blaga, ki se kupuje in prodaja na vago, vsak posamezni predmet natanko izvaga, od onega pa, ki se kupuje in prodaja po meri, vsak posamezni predmet izmeri in od onega, ki se kupuje in prodaja na kose ali ducate, preštejejo kosi, oziroma ducati vsakega posameznega predmeta. Ob enem s sestavljenjem inventure je tudi voditi inventurni zapisnik, v katerega je vpisati po vrsti v prvi stolpec zaporedne številke, v drugi težo, v tretji mero, v četrťi število kosov, v peti predmet in v šesti stolpec ceno dotičnega blaga. Še le ko je inventura končana naj se izračuni vrednost vsakega posameznega predmeta, vpiše v šesti stolpec inventurnega zapisnika in ta sešteje, da se dobi skupna vrednost blaga.

Ceniti se mora blago vedno po nakupni ceni. Pri onih predmetih, ki so dalj časa v zalogi in vsled tega manj vredni kakor ob

času, ko so se kupili, napraviti je od nakupne cene primeren odbitek, tako da inventura ne pokaže večje vrednosti blaga, kakor jo ima. Trgovski zakon predpisuje da se morajo vpostaviti v inventuro vse reči z isto vrednostjo, ki jo res imajo ob času inventure.

Tiskovine za inventarni zapisnik se dobivajo pri Zadrudni zvezi v Ljubljani.

Po dovršenju blagovne inventure se prične sestavljati inventura dolžnikov in upnikov. Ako so glavne knjige v zaostanku, je treba najprej za dotično poslovno leto vanje vse prenesti, namreč v knjigo dolžnikov vse blagovne terjatve in v knjigo upnikov vse blagovne dolgove. Seveda, ako se je na račun dolgov ali pa na račun terjatev v dotičnem poslovnem letu kaj plačalo, se mora to upoštevati. Pozabiti se tudi ne sme onim dolžnikom, ki dolgujejo že dalje časa, zaračunati primerne obresti in jih obremeniti za zneske, ki so nastali iz obrestij. Ko je v glavne knjige vse prenešeno, se zaključijo, saldi preneso na račun novega poslovnega leta in napravijo izpiski dolžnikov in upnikov.

V teh izpiskih je navesti ime dolžnika oziroma upnika in vsoto, katero vsak posameznik dolguje, oziroma jo ima terjati, in ko je vse to napravljeno, se izpiski seštejejo, da se določijo terjatve, oziroma dolgovi za blago.

V slučaju, da ima katera zadruga izposojilo, bodisi od kakega denarnega zavoda ali pa od zasebnika, tega izposojila ni prištevati med dolgove za blago, ampak se mora ta dolg pri sestavi bilance popolnoma ločiti od onega za blago.

Slednjič je napraviti še izpiske premičnega in nepremičnega inventarja, vseh drugih aktiv in pasiv ter raznih deležev, katere ima zadruga pri Zadrudni, Gospodarski in Mlekarski zvezi, pri kakem denarnem zavodu in morda še pri kakem drugem podjetju in s tem je inventura dovršena.

II. Promet.

V blagajniški dnevnik je vpisati vse prejemke in izdatke dotičnega poslovnega leta do vštetega 31. decembra. Z blagajniškim dnevnikom je urediti tudi razdelnika prejemkov in izdatkov, ker še le na podlagi teh je mogoče promet pravilno razvrstiti.

V razdelnik prejemkov je vpisati v prvi stolpec dan, v drugi zaporedno tekočo številko. Ta dva vpisa se morata vjemati z onim v blagajniškem dnevniku. V tretji stolpec se vpišejo oni zneski, katere so člani vplačali na račun deležev, v četrti od članov vplačana vpisnina, v peti sprejeta posojila in v šesti prejemki za blago. Ostanejo še trije prazni stolpci; v te se vpišejo izredni prejemki, bodisi kaka podpora, povrnjeni izdatki, prehodni zneski, morebitni upravni prispevki i. t. d. V zadnji (deseti) stolpec, pa se vpišejo skupni prejemki dotičnega dneva.

V razdelnik izdatkov je vpisati v prvi in drugi stolpec dan oziroma zaporedno številko. Kakor pri razdelniku prejemkov tako se morata tudi tukaj ta dva vpisa vjemati z onim v blagajniškem dnevniku. V tretji stolpec se vpišejo članom vrnjeni deleži, v četrti vrnjeno posojilo, v peti izdatki za blago, v šesti izdatki za voznino od blaga, v sedmi izdatki za užitnino, ali če zadruga te ne plačuje, porabi se lahko ta stolpec za kak drug izdatek, kateri nima lastnega stolpca. V osmi in deveti stolpec se vpišejo zneski, kateri so se izdali za nakup nepremičnega oziroma premičnega inventarja, v deseti plačani davki in pristojbine, v enajsti razni upravni stroški, v dvanajsti in trinajsti plačane obresti od deležev oziroma izposojil in v štirinajsti plače uslužbencev. V naslednje tri prazne stolpce se vpišejo izredni izdatki n. pr. morebitne nagrade, prehodni zneski i. t. d. in v zadnji (osemnajsti) stolpec izdatki dotičnega dne.

Ako se razdelnika sproti vodita in končna svota prejšnjih mesecev h končni svoti tekočega meseca pripiše, tako da ima zadruga konec vsakega meseca razviden promet za tisti mesec in za celo leto dotičnega poslovnega leta, potem je tako postopanje pravilno in ni potreba koncem leta sestavljati rekapitulacije. Ako pa zadruga ne pripisuje končne svote prejšnjih mesecev h končni svoti tekočega meseca, mora napraviti rekapitulacijo, ko je mesec december zaključen. Rekapitulacija ali ponavljanje se napravi na ta način, da se vpišejo končne svote vsakega meseca (pričenši z januarjem in končavši z decembrom) v dotični stolpec, posamezni stolpci se seštejejo in ti vsi morajo dati isti znesek, kakor zadnji stolpec sam. Ako se skupni zneski vseh z onim zadnjega stolpca ne vjemajo, potem se je vrnila pomota in razdelnika se smeta šele zaključiti, ko se je pomota našla.

Pripomniti je še to, da se morata deseti stolpec „davki in pristojbine“, in enajsti stolpec „upravni stroški“ v razdelniku izdatkov podrobno navesti n. pr. v stolpcu „davki in pristojbine“ je vpisana skupna svota K 84·50, s to svoto pa se je plačal zemljiški in pridobninski davek in neposredne pristojbine, tedaj se razdeli tako-le:

zemljiški davek	K 16.—
pridobninski davek	„ 68.—
neposredne pristojbine	„ —50

V stolpcu „Upravni stroški“ pa je vpisana skupna svota K 249·20, katera se razdeli sledeče:

dnine	K 120.—
pisarniške potrebščine	„ 30·80
poštne in brzojavi	„ 25·60
kurjava in razsvetljava	„ 60.—
najemnina	„ 240.—
potnine	„ 50.—
zavarovalnina	„ 14·30
bolniška blagajna	„ 8·50 itd.

Ta razdelitev davkov in upravnih stroškov je pa vsled tega potrebna, ker jo zahtevajo

davčne oblasti in ako se takoj pri zaključku knjig in sestave bilance ne napravi, se mora napraviti pozneje, ko se računi davčni oblasti predložijo.

Ko je v blagajniškem dnevniku in v razdelnikih vse vknjiženo, event. pomote najdene in popravljene, rekapitulacija napravljena in gotovina prejšnjega leta med prejemke prišteta, se vse tri knjige zaključijo in razlika med prejemki in izdatki, katera mora biti v dnevniku in razdelnikih enaka, je gotovina koncem dotičnega poslovnega leta.

Na podlagi teh podatkov, ako so točno napravljeni, je sestava računskega zaključka lahka. Te podatke naj pošljejo Zadržni zvezi one zadruga, katere želijo, da se jim sestavi računski zaključek in bilanca v Ljubljani.

Onim zadržugam, katere pri sestavi računskega zaključka ne potrebujejo pomoči od Zadržne zveze, pa naj služijo sledeča navodila.

Najprvo je sestaviti denarni promet na podlagi blagajniških razdelnikov, ki naj obsega vse prejemke in izdatke v poslovnem letu. To delo je prav lahko, ker je itak vse iz razdelnika razvidno. V prometu naj se navedejo davki in upravni stroški razdeljeno, kakor že prej omenjeno.

III. Bilanca.

Na to se sestavi bilanca na podlagi denarnega prometa, bilance iz prejšnjega poslovnega leta in inventure iz tekočega leta. Med aktive je staviti v bilanco: gotovino, vrednost blaga, vrednost nepremičnega in premičnega inventarja, terjatve na blagu, morebitni naloženi denar in njega obresti, predplačano najemnino, deleže, katere ima zadruga pri enem ali drugem zavodu i. t. d. Ako so iz prometa razvidni prehodni zneski in ako se je prehodnih zneskov več izdalo kakor sprejelo ali pa nasprotno, tedaj tvori razlika v prvem

slučaju aktivni, v drugem pa pasivni bilančni objekt in je ta tudi staviti v bilanci.

Med pasiva je staviti: deleže, dolžne obresti istih, izposojila, dolžne obresti istih, dolg na blagu, dolg na inventarju, dolg na najemnin, sploh vse dolgove, ki jih zadruga ima 31. decembra. Poleg tega je staviti med pasiva tudi rezervni zaklad in eventualno njega obresti, ter prehodni znesek, ako se iz prometa vidi, da se je prehodnih zneskov več sprejelo, kakor izdalo. Ko se je to vse postavilo v bilanco, se aktiva in pasiva seštejejo. Ako so aktiva večja, kakor pasiva tvori razlika čisti dobiček, kateri se postavi med pasiva, v nasprotnem slučaju pomenja razlika zgubo, ki se postavi med aktiva, tako da sta končni svoti aktiv in pasiv jednaki.

IV. Račun zgube in dobiček.

Pri sestavljanju prometa in bilance je treba strogo paziti na to, kaj je v enem ali drugem dobiček ali zguba za dotično polovno leto, ko se dela račun, da se sestavi pravilen račun zgube in dobička.

V dobiček spadajo obresti naloženega denarja, ki so narasle za dotično poslovno leto, od članov vplačane vpisnine, predplačana najemnina, morebitna podpora, upravni prispevki i. t. d. Zlasti pa spada v dobiček tudi blagovni ali kosmati dobiček, kateri se izračuna na sledeči način:

Najprvo se seštejejo postavke iz bilance prejšnjega poslovnega leta:

Dolg na blagu
iz bilance tekočega poslovnega leta:
Vrednost blaga
Terjatve na blagu
iz denarnega prometa:
Prejemki za blago

Potem se seštejejo postavke iz bilance prejšnjega poslovnega leta:

Vrednost blaga
Terjatve na blagu
iz bilance tekočega poslovnega leta:

Dolg na blagu
iz denarnega prometa:

Izdatki za blago
Ta svota se odšteje od prve svote in razlika je kosmati dobiček.

V zgubo pa spadajo plačane voznine, užitnine, davki, upravni stroški (tukaj jih ni potreba razdeliti), za dotično poslovno leto plačane in dolžne obresti od deležev izposojil in rezervnega zaklada, če se ta obrestuje, dolžna najemnina, morebitne nagrade, odpisi pri inventarju i. t. d.

Ako je račun zgube in dobička pravilno sestavljen, se mora v njem pokazati ista razlika, kakor pri bilanci in ta se postavi če je dobiček, pod zgubo, če je zguba, pa pod dobiček, da sta kakor pri bilanci, tako tudi tukaj končni svoti jednaki.

Predstoječa navodila so kratka, vendar popolnoma zadostujejo za pravilno sestavo računskega zaključka in bilance. Ako se bodo p. n. članice po teh navodilih ravnale, bo sestava računov lahko delo njim in Zvezi. Kramaršič.

O zadrugarstvu.

Dvije glavne gospodarske grane, koje imadu otok Krk ekonomski podignuti, jesu vinogradarstvo i živinogojstvo, o čemu ćete čuti drugih posebice govoriti. Al i te dvije važne grane, hoće li doći do potpunog uspjeha, treba da se naslone na zadrugarstvo.

Već samo vinogradarstvo pruža nam široko polje za ustroj raznovrsnih zadruga. Vidio sam Puntare kako idu po sajmovima sa nekoliko stotina cijepljenih loza, da ih prodadu, što je skopčano sa raznim troškovima i sa gubitkom vremena. Kad bi se pak ustrojila trsovna zadruga, kao što već ima jedna takova u doljnoj Štajerskoj, tad bi ona mogla skupno za sve svoje članove cijepljene loze prodavati i kad bi ona oglasila svoju firmu, svatko bi se u potrebi znao kamo obratiti, da takovih loza kupi.

Tako isto ide sada svaki pojedinac sam na Rijeku ili kamo drugamo svoje stolno grožđe, a i ono za most, prodavati; što je opet skopčano sa gubitkom vremena i raznim drugim potrošcima, dočim da se ustroji za druga, koja bi to u velike prodavala za sve svoje članove, išlo bi to mnogo lakše, sa manje truda i troška, a po tom sa više dobitka.

Od osobite bi pak važnosti bila u svakom mjestu vinariska zadruga. Umjesto da svaki pravi vino po staru, po domaću, u slabim konobama, sa slabim sudjem itd., koje pak u trgovini ima slabu cijenu i slabu prodju, jer slabo pripravno, zadruga bi preuzela sve groždje od svojih članova, a izučeni bi vinar po svim pravilima umnoga konobarstva dalje s njime baratao. Seljak bi se oslobodio posla i brige kamo će sa vinom, i straha da mu se ne pokvari, dočim bi se u zadrugi dobro pripravljeno vino lahko prodalo i bolje unovčilo. Izvadio troškove, koji bi bili u skupu mnogo manji nego li od svakog pojedinca, sve ostale dobljene novce podijelilo bi se med zadrugare poleg količine grozdja, što bi ga u zadrugu donio.

Gdje se nebi hćelo ustrojiti vinarsku zadrugu, moglo bi se barem ustrojiti konobarsku zadrugu, kamo bi svaki seljak donášao vino, što ga je sam pripravio, a zadruga bi ga dalje skupno razpečavala.

Po svijetu ima već prilično i vinarskih i konobarskih zadruga, koje sve, samo kad su dobro upravljane, dobro napreduju, pak zašto se nebi i mi za njima povelili? Ima već dapače i zadrughnih krčama, koje prodaju dobro i nepotvoreno vino samo zadrugarima, al do najveće mjere od pol litre. I tako umjesto da se ljudi truju kojekakvim otrovom i da se opijaju, mogu se doći u tu zadrughnu krčmu zabaviti trezno i razborito, uz posve nisku cienu, jer tu se ne ide za dobitkom.

Mnogomu će se ove stvari činiti možda šmiješnima i za naše strane ne provedivima, al ja velim, da ono što se može po svijetu, da se može i kod nas učiniti i vas bih svih uvrijedio, kad bih kazao, da ste vi možda glupji od ostalih seljaka, što ni najmanje niste, nego samo još ne dobro zagrijani za zadrughnu ideju.

I o živinogojstvu ima po svijetu raznih zadruga, koje bi mi morali nasljedovati, jer kako ćete posebice čuti, živinogojstvo bi se kod nas, uz trs najbolje isplatilo. U svakoj općini morala bi biti jedna takova zadruga za uzgoj volova i krava dobre pasmine, koja bi držala shodne k tomu bikove za naskok. I zadruga za prodavanje živine nebi bila na odmet, da se pri tom ne koriste pojedini preprodavaoci, koje od našega seljaka živo dosta jeftino kupe, a oni skupo preprodavaju na Rijeci, već da sav taj dobitak ostane seljaku kad bi zadruga u velike izravno to živo prodavala. To bi bilo osobito važno za prodaju janjaca, telaca, a i istih volova. U nekim mjestima, kao što su Dubašnica, Dobrinj i Omišalj, doći će sjegurno prije ili kasnije do toga, da bi se tu izvrsno isplaćivalo gojenje krava muzara dobre pasmine, a tad će biti neophodno mužno da se ustroji mljekarsku zadrugu, koja će se skrbiti, da to mlijeko pošalje na bliža tržišta: Rijeku, Opatiju ili Crikvenicu. Dan današnji, gdje seljak ne može sa stalnošću računati na nijedan dohodak iz svoga zemljišta, jer dodju li kakve elementarne nepogode, može mu sve propasti, to se on mora prihvatiti i nečega stalnoga, što će mu redoviti dohodak donášati, a to je jedino mlijekarstvo. To vam mogu najbolje posvjedočiti oni, koji već danas kakvu kravicu imaju, te ako je ova i slaba mljekara, to im dosta kroz godinu donese. Prava je sramota za naša seljačka mjesta, što još nemamo dostatno mlijeka ni za kod kuće.

U nekim općinama počeli su se bolje baviti sa svinjarstvom, što je sve lijepo i

dobro, dok je još dosta ljudi, koji imaju potrebu te svinje kod kuće kupovati i dok su gornji krajevi (hrvatsko Primorje) radi bolesti zatvoreni, al kad toga bude nešto više, da kupce svaki pojedinac sam ne traži, to sve može obaviti svinjarska zadruga za svih ukupno. Već bi i danas takve zadruge dobro djelovale u nekim mjestima, osobito za držanje dobrog neriza. Zato ljudi na posao!

U nekim općinama goji se i dosta ovaca, al te su s jedne strane slabe pasmine, s druge su slabo hranjene i svaki ih mora za se posebice pastiti. Da se pak ustroji ovčarsku zadrugu, ova bi mogla držati dobre praze za naskok, mogla bi uzeti zajedničke pašnjake u najam, osobito kroz zimu, mogla bi naći jednog ili više pastira za nadgledanje ovih ovaca, umjesto da toliki vrijeme gube, mogla bi uopće dosta dobra činiti. Nije li tako?

U Omišlju drže četiri zanatlije zajednički pčele, koje krasno uspjavaju, da se pak ustroje u pojedinim mjestima pčelarske zadruge išlo bi to mnogo bolje, tim više što je naš otok za pčelarstvo posve shodan, što najbolje svjedoče starinski uli, koji su se nekada u velike držali, a što je žalibože u posljednje vrijeme skoro sasvim prestalo. To bi bio kao muzgredni dobitak, za ono malo radnje što ga taj posao zahtjeva, izvrsno nagradjen, osobito kad bi se uvelo racionalno pčelarenje sa pomičnim saćem.

Akoprem to ne bi spadalo u živinogojске zadruge, ipak ću pri ovom spomenuti i ribarske zadruge, koje bi mogle svim našim mjestima na otoku velike koristi donijesti. Bog nas je postavio usred mora, na otok, koje obiluje svakojakom ribom, a ipak se ne znamo time okoristiti. Kod nas se skoro ne može ni govoriti o ribarima od zanata, a o svim potrebnim ribarskim spravama niti se ne govori. Da se pak otvore ribarske zadruge, one bi skupno nabavile

sve potrebne ribarske sprave, one bi ribu otpremale na trg, one bi ju solile i tako donasale mnogo više koristi u ribarstvu, nego li ono baca sada.

Skopčano sa živinogojnim zadrugama, mogle bi se uvesti i takozvane zadruge za pašnjake i za uzgoj krmnih bilina. Te bi zadruge mogle poboljšati opstojeće pašnjake ili provesti takozvanu meljoraciju. Na našim pašnjacima nikada se ne gnoji, jer to bi neki smatrali za smrtni grijeh i stoga je uvijek manje trave na njima, a kad bi zadruge preuzele takve pašnjake u najam za svoje zadrugare, mogle bi ih u velike poboljšati. Neke općine, kao što su Omišalj i Dobrinj, imaju u „Lugu“ velike sjenokoše, koje usljed nikakvog gnojenja, već malo sijena davaju, pak da to preuzmu ovakve zadruge, moglo bi se proizvod sijena sigurno podvostručiti. Osobito to stavljam na srce dotičnim općinarima, da to provedu sada, kad se počelo prosušivati omišaljsko jezero, a time zajedno i „Lugove“.

I druge poljske proizvode, koje našem seljaku nešto obilnije radjaju, te za koje mora svaki pojedinac kupca tražiti, moglo bi se skupno prodavati putem zadruga. Tako u Puntu raste obilnije buhač i ulje, u Baški rajčice i krastavci, u Vrbniku repa, u Dobrinju kojegod godine jabuke, u Dubašnici drva i ulje, po cijelom pak otoku smokve. Da se zato ustroje odnosne zadruge, kako se to po svijetu događa, bilo bi to od nemale koristi. Da spomenem samo pomidorsku zadrugu, koju bi se moglo u Baški ustrojiti. U vrijeme zrelosti rajčica (pomidora) vidiš svaki dan po pune parobrode Baščana, gdje sa nekoliko košara tih pomidora putuju na Rijeku, da ih prodađu. Nešto za put, nešto za hranu, većina utrženog noveca ode, dočim da to preuzme zadruga, svih tih troškova bilo bi mnogo manje. Zadruga bi mogla osim toga preuzeti i konserviranje istih, što bi opet bilo od nemale koristi.

Ako vam spomenem, da su se po svijetu raširile dosta jajačke zadruge, koje od svojih članova pobiraju jaja, pak u veliko raspošilju napred, tada mislim, da ćete najbolje razumjeti, kako se je zadrugi duh već po svijetu raširio i na malene stvari. Dao dobri Bog, da se to i kod nas dogodi.

Općenito čutimo pomanjkanje radnika, usljed seljenja u Ameriku i radi toga mnogi težački poslovi zaostaju ili se pak površno obavljaju, samo da je opravio, kako bi se reklo. Osim toga težačka je radnja u velike poskupila. Radi toga da se nadomjesti te manjkajuće težake, morati će se u većoj mjeri nego li do sada upotrebljavati strojeve. Pojedinci pak ne mogu toga sami učiniti, jer ili nemaju dostatno sredstava ili se stroj rabi samo za kratko doba, pak se nebi isplatio. Tu nam dolazi opet u pomoć zadruga, da nabavlja za pojedina sela ili općine potrebite strojeve i da ih daje članovima na uporabu uz malenu oštetu, kojom se plaćaju kamati i amortizira nabavnu glavnicu.

Radnja sa strojevima je brža, bolja i jeftinija i neodvisna od upliva vremena, stoga se osobito preporuča. Između tih strojeva vrijedno je spomenuti za naše strane mlatilnicu, brane, rala, preše za mast, mlinove, vage za živino i t. d. Za tjeranje strojeva preporuča se motore na benzin, što zadrugi sve malo stoji. Da spomenem samo mali primjer u tomu. U Dobrinju nisu do pred 2 godine nikada imali mlatilnice. Jedan privatnik usudio se sa velikim strahom kupiti jednu od druge ruke i u vrijeme žetve imao je toliko posla, da ju je sjegurno već prve godine isplatio. Već prije učinio je to jedan u Omišlju i sad je nabavio i motor za okretanje iste, pošto mu to više nosi.

I tako sam vam, dragi moji seljaci, u kratko spomenuo najvažnije zadruge, koje

bi se mogle kod nas zavesti. Promišljajte o tomu kod kuće bolje, pak što vam se činio shodno, da bi se moglo kod nas zavesti, nek vas se nekolicina dogovori, nek zapita pravila, koje mora svaka zadruga imati, a koje će vam rado i badavno izraditi „Zadruga Zveza u Ljubljani“, pak pozovite glavnu skupštinu, gdje će se ta pravila pročitati i odobriti, zatim poslati na potvrđenje i zadruga je učinjena. Ne mari ako vas izpočetka i ne bude veliki broj u zadrugu pristupio, dosta da pristupe uvidjavniji, a drugi će već kad vide korist kasnije doći. Mi ne smijemo za drugima zaostati, jer svaki koji danas u općem napretku zaostane, taj propada. Zadrugarstvo voljna je i vlada potpomagati, samo treba da se maknemo.

Dok vam najljepše zahvaljujem na utrpjivosti, kojom ste ovo moje razlaganje slušali, želim, da ove moje riječi o zadrugarstvu padu na plodno tlo, te da donesu čim obilnijega ploda i u to ime kličem: Cvalo zadrugarstvo!

Ohranjenje jajec.

Vsako jesen in zimo pride čas, da primanjuje jajec vsepovsod, kar povzroča v gospodinjstvu mnogo neprilik, deloma pa draginjo jajec v tem času. Jeseni se golijo stare kokoši in prenehajo z nesenjem za 2 do 3 mesece. V tem času nese kaka stara kokoš le izjemoma, navezani smo le na jajca jarc, katere smo si zgodaj spomladi zredili in katere dosežejo na zimo spolno zrelost. Začetkom decembra pa že prično nesti kokoši, ki jih imenujemo zimske jajčarice. Teh lastnosti pa nima vsaka kokoš in vsako pleme. Ako je kokoš huda za kločenje, nese že pozimi, ker jo sili narava k temu, da bi prej začela valiti. Tudi one kokoši, ki so poletu valile, neso jajca pozimi; kar so zamudile poletu, nadomeste pozimi, kajti kar je v naravi pripravljenega, mora na dan.

Veliko pa vpliva mraz na nosenje jajec. Ob gorkih dnevih neso še; ko pa nastopi hud mraz prenehajo nesti. Tu se da pomagati edinole z gorkim hlevom, s kuhano hrano in gorko vodo. Skrbeti je tudi za nadomestilo animalične hrane, ki je po zimi ne dobe, namreč črvov, ličink, hroščev itd. To animalično hrano jim primešamo med kuhano jed.

Vendar pa nikakor ne dosežemo toliko jajec, kolikor jih potrebujemo pozimi. Ker pa se dvigne cena jajcem, kakor n. pr. letos na 12 do 16 vinarjev, je za konsumenta hudo, ker jih mora drago plačevati, neljubo pa je tudi producentom, ker bi jih radi postavili na trg in skupili lepe kronice zanje, pa jih nima toliko kakor bi jih rad.

Te okoliščine pogosto zapeljejo posamezne gospodinje in prekupovalke, da poletu nanesena jajca shranijo in jih postavijo novembra na trg, ko so najdražja. Vmes pa poseže tržni nadzornik, ker imajo jajca deloma premalo specifične teže vsled izhlapevanja in izsušenja, deloma so pa že pokvarjena. Nasledek temu je občutna škoda in kazen.

Kaj pa je vzrok, da se jajca pokvarijo? Govoril sem že o tem, da ima jajčina lupina mnogo luknjic, po katerih dobi mlado življenje pred izvaljenjem potrebnega zraka. Ravno ta luknjičavost je povod, da se jajca pokvarijo. Skozi luknjice prodira v jajce zrak, ki razkroji notranjost; razkrojena vsebina pa je pokvarjena in nerabna.

Iz tega sledi, da se ohrani notranjost jajca le tedaj nepokvarjena, ako preprečimo pristop zraka skozi lupino v jajce.

Največkrat so hranili, ali kakor pravimo konservirali jajca v apneni vodi. Apno luknjice res zalije in zamaže ter zabrani pristop zraka. Toda ta način konserviranja ima jako slabe posledice. Res, da se razkrojavanje notranjosti prepreči, a jajce se navzame tako apnenega okusa, da niti za kuhinjsko uporabo ni posebno dobro. Da bi

tako jajce servirali, mehko ali trdo kuhano, ocvrto ali drugače prirejeno na mizo, še misliti ni. V kuhnji porabljeno pokvari okus zakuhani juhi. Ta način konserviranja ne moremo priporočati nikakor ne.

Drugi zopet zavijejo jajca dobro v dvojen, trojen, snažen papir in jih shranijo na suhem prostoru, kjer ne zmrzuje. Na ta način se jajca ohranijo pač nekaj časa zdrava in okusna. Vkljub temu pa izhlapevajo in vsled izsuševanja izgube na specifični teži. Ta nedostatek pa poznajo tržni nadzorniki in napravljajo producentom lahko mnogo neprilik in kaznovanj.

Mnoge gospodinje shranijo jajca v subem žitu, rezanici, v plevah in otrobih. Ob sebi umevno, da ne smejo te reči imeti nikakega duha, sicer se ga jajca navzamejo. Kar se pa tiče trpežnosti tako shranjenih jajec, jih ne obvarujemo dalj časa, kakor one v papir zavite, ker izhlapevanja nismo preprečili.

Ohranimo pa jajca še bolje, ako jih z raztopljenim arabskim gumijem, z vazelinom ali z svinjsko mastjo zdrgnemo, ker na ta način luknjice zamažemo in zabranimo zraku pristop v notranjost.

Izmed teh sredstev je vazelin najbolj priporočljiv. Predno jih namažemo, jih pa skrbno osnažimo vsake nesnage.

Vsa ta navedena sredstva pa še niso zadovoljila perutninarjev. Zveza nemških perutninarskih društev je razpisala nagrado za najboljše sredstvo za konserviranje jajec. Izmed vseh nasvetovanih in vposlanih sredstev se je najboljše obneslo konserviranje jajec z vodnim steklom.

Vodno steklo se dobi v vsaki lekarni in drogeriji po 60 vinarjev liter. Način tega konserviranja je zelo priprost. Delamo pa tako-le:

Jajca, ki morajo biti sveža, skrbno omijemo in jih vložimo v lončen pisker. Ta naj bo pa pocinjen, sirova lončevina, takozvani svinjski piskri niso dobri. Potem pa zavremo vodo in jo zopet ohladimo. Vodi

pa primešamo 1 liter vodnega stekla na 10 litrov vode. Vzamemo pa lahko 1 četrta litra vodnega stekla in 10 četrtink vode, če rabimo manj tekočine. To pa dobro premešamo in vlijemo na jajca. Če dobimo novih in svežih jajec, jih vlagamo dalje v pisker. Jajca pa moramo shraniti na prostoru, kjer ne zmrzuje.

Tako shranjena jajca se obdrže več mesecev dobra in nepokvarjena in so za kuhinjsko uporabo popolnoma dobra. Če pa jajca kuhamo, jim pa z debelo šivanko prebodemo lupino pred kuhanjem, da ne popokajo.

V zadnjem času so iznašli več kemičnih sredstev za konserviranje jajec. Izmed vseh pa se je najbolj obnesla iznajdba Roberta Schultz iz Runtzendorf, okraj Marienberg, katero je spravil v trgovino pod imenom „antisabrolin“. To sredstvo za konserviranje jajec se lahko uporablja na dva načina. Manjšo množino konserviramo, ako s tem mazilom zdrgnemo jajca in tako namazana shranimo suha na primernem prostoru. Za večjo množino jajec pa je priporočati raztopljen antisabrolin, kamor vložimo jajca.

Cena je sledeča: Porcija za 2500 jajec velja 4 K 70 h, 2 porciji 8 K 80 h, 3 porcije pa 11 K 80 h. Mala porcija za 800 jajec velja pa 1 K 75 h, tedaj velja konserviranje 5 jajec približno 1 vinar.

Antisabrolin kot mazilo za suho konserviranje pa stane za 400 jajec 1 K 75 h.

Konserviranje tedaj ni drago in se prav dobro izplača.

Najboljše pa je, ako naše gospodinje skrbne za zimsko jajca s skrbnim odbiranjem zimskih jajčaric, s pravilno in modro krmo in z gorkim ležiščem v mrzlem času. Najboljša so vsekakor sveža jajca in se tudi najlažje in najdražje prodajo. Zupan.

Mali pedec.

Mali pedec (*Cheimatobia brumata*, nemško: der kleine Frostspanner) je našemu

sadju jako nevaren, ker povzroča na njem silno škodo. Z ozirom na njegovo pogubonosno delovanje mu posvečamo premalo, odnosno prav nikake pozornosti.

Ako pa hočemo škodljivca spoznati, treba je zasledovati njegovo življenje in razmnoževanje; le potem mu je mogoče stopiti na prste in ga vspešno zatirati.

Samec in samica se razlikujeta po svoji podobi prav močno. Samec je popolen, srednje velik metulj s svetlorjavimi in rdečkasto spreminjajočimi se krili. Samica pa po vnanjosti niti metulju podobna ni. Spoznamo jo po dolgih, belih tipalnicah, kril nima razvitih, pač pa ima namesto kril dva rumenkastobela nastavka, ki pa ji ne dasta usposobljenosti za letanje.

Nemško ime „Frostspanner“ je dobil od tod, ker leta samec v mrzlih zimskih večerih od oktobra do božiča po sadovnjakih, ob živih mejah in tudi ob gozdu. To so namreč samo samci, samice pa kakor smo rekli, letati ne morejo. Tega škodljivega metulja vidimo večkrat na tisoče skupaj.

Ko je samica oplojena, mora splezati na drevo, da tam odloži 200—300 jajčec po mladikah. Na drevo splezati more le po deblu. Iz jajčec se izvale gole gosnice, ki razjedajo listje in cvetne popke, da celo droben in nežen sad ni varen pred njihovo požrešnostjo. Sadjerejci se čudijo temu pojavu, ker drevje ne rodi, dasi so bili cvetni popki prav dobro razviti in je bilo pričakovati sadja. Ne vedoč, da jim je pedčeva gosnica napravila to občutno škodo, so razočarani nad nevspehom, ugibljejo to in ono, pripisujejo krivdo raznim vetrovom, slabi letini i. t. d.

Gosenico tega metulja poznamo po tem, da dela premikaje se dalje, visoko vzbočen hrbet, na kar se sprednji konec vspne naprej. Njeno premikanje je ravno tako, kot bi kedo meril z roko na ped dolgost raznih teles. Vsled te enakosti je dobil metulj slovensko ime pedec.

Samca loviti in zatirati je nemogoče. Loviti samice po tleh bi bilo tudi počasno in nehvaležno delo. Ne preostaja nam drugzega nego loviti ta mrčes na umeten, pa jako preprost način.

To delo je že oktobra meseca izvršiti. Ako so jajca že iznesena na veji je prepozno. Rekli smo, da zamore priti samica le plezaje po deblu na drevo. Pristop na drevo je samici zabraniti, pa je sadje rešeno.

V dosego tega namena privežemo z žico ali še bolje s trakom ali motvozom na spodnjem in zgornjem koncu 20 cm širok pas iz papirja v višini 1 m 20 cm od tal in to tako trdo, da samica ne more pod pasom nadaljevati plezanje na drevo. Ta papirnati pas je krog in krog namazati z limom, ki je skuhan nalašč za gosenice, v širokosti 15 cm.

Na gozdnih drevesih namažemo lim lahko kar na lub, ker je to drevje toliko utrjeno, da mu lim ne škoduje. Na sadnem drevju pa ima mazanje na lub slabe posledice, ker je to občutliveje od gozdnega drevja. Lim prodre v lub, zamaši luknjice na lubu, lub postane trd in zavira vsled tega kroženje soka. Lim pa ima več drugih škodljivih snovi, ki prodro do kambija pod lubom, da celo do lesa, kar učinkuje na lub tako, da se ta posuši, včasih pa tudi drevo samo.

Samica pleza na drevo in ko ne more pod papirnatim pasom, mora čez pas dalje kjer pa na limu obtiči in pogine.

Paziti pa je na kvaliteto lima, ker ta pogosto ne stori svoje dolžnosti. Lim za gosenice ponujajo razne firme v zelo različnih cenah in sicer od 50 h do 1 K 20 h, vsled česar je tudi vspeh različen. Lim nekaterih tovarn lovi le kakih 14 dni, potem pa izgubi moč, drugi pa je zopet pretanek in odteče raz pas prehitro.

Najboljši in preizkušeni lim kubati firmi Eckes-Landenburg in Brüning Fichtenau.

Za papirnat pas vzamemo sladkorjev papir. Višnjev je pregladek in vsled tega neraben, če tudi je po ceni. Imenovani firmi imata tudi papir v zalogi.

Isto tako je sadnemu drevju škodljiv tudi veliki pedec, ki uničuje ravno tako sadno drevje.

Najboljši pripomočki pri zatiranju škodljivega mrčesa so naše drobne ptice. Čuvajmo jih in vabimo jih v sadovnjake z valilniki in z zimskim krmljenjem. Poplačale nam bodo poletu stotero naš trud in male stroške. Zupan.

Vestnik Zadružne Zveze.

Letopis Zadružne Zveze v Ljubljani za 1. 1907 in 1908 je dotiskan in se bo začel te dni članicam razpošiljati. Kdor se hoče prepričati o velikanskem napredku, ki so ga dosegle naše zadruge, zlasti hranilnice in posojilnice, naj vzame v roko to delo. Ne bo mu žal. Videl bo sicer veličastno stavbo zadružnega gibanja pred seboj samo v številkah, ali te številke so take, da imponirajo! Upamo zato, da bo knjiga razveselila vsakega pravega zadrugarja in da bo po svoje pripomogla, da se zadružna misel med Slovenci še bolj okrepi in utrdi.

Okrožno zadružno zborovanje za zadruge v spodnjem delu Koroške se bode vršilo v ponedeljek dne 5. decembra t. l. ob pol enih popoldne v Narodnem domu v Velikovcu. Na dnevnem redu bodo važne in zanimive točke, vsled česar je želeti, da se zadruge, ki so te dni dobile povabila, kakor tudi drugi prijatelji in pospeševalci slovenskega zadružništva iz spodnje Koroške udeležijo tega shoda v velikem številu. Pri tej priliki se bode ustanovilo tudi prvo koroško zadružno okrožje in se bode izvolil odbor ter določil pravilnik. Temu okrožju, ki bode imelo svoj sedež v Velikovcu, bodeta v kratkem sledili še dve drugi in sicer eno v Celovcu, drugo v Beljaku.

Nove članice. V članstvo Zadružne Zveze v Ljubljani sta bili sprejeti zadrugi:

Kranj, kmetijsko društvo za Kranj in okolico.

Črnomelj, Ljudska hranilnica in posojilnica.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Tekom meseca oktobra t. l. so bile v zadružni register vpisane sledeče nove jugoslovanske zadruge:

Na Kranjskem:

Črnomelj (okrožno sodišče Rudolfovo), Ljudska hranilnica in posojilnica, r. z. z n. z.

Dobračevo (dež. sod. Ljubljana), Gospodarska zadruga v Žireh, r. z. z o. z.

Kamnik (dež. sod. Ljubljana), Kmetijsko društvo za Kamnik in okolico, r. z. z o. z.

Ambrus (okrož. sod. Rudolfovo), Živinorejska in svinjerejska zadruga v Ambrusu, r. z. z o. p.

Šmarjeta (okrož. sod. Rudolfovo), Živinorejska zadruga v Šmarjeti, r. z. z o. p.

Na Štajerskem:

Griže (okrož. sod. Celje), Kmečka hranilnica in posojilnica v Grižah, r. z. z n. z.

Na Koroškem:

Šteben (dež. sod. Celovec), Hranilnica in posojilnica v Štebnu pri Beljaku, r. z. z n. z.

Na Primorskem:

Koper (dež. sod. Trst), Gospodarska zadruga v Kopru, r. z. z o. z.

Baška (okrožno sod. Rovinj), Hrvatsko češko morsko i klimatično kupalište Baška, r. z. s o. j.

Omišalj (okrož. sod. Rovinj), Ribarska zadruga, r. z. n. o. j. za mesto Omišalj.

Opatija (dež. sod. Trst), Ribarska zadruga u Opatiji, r. z. n. o. j.

Cres (okrožno sod. Rovinj), Gospodarsko trgovačko društvo u Cresu, r. z. s o. j.

V Dalmaciji:

Oton (okrož. sod. Šibenik), Srpska zemljoradnička zadruga u Otonu, Dalmacija, p. u. s n. j.

Zveza srbskih pridobitnih zadrug v Primorju s sedežem v Dubovniku je dne 30. junija 1910 štela 40 zadrug, med njimi 29 rajfajznovk, 8 šulcejev in 3 produktivne. Srbsko zadružništvo se je zadnje čase imelo boriti z velikimi težavami, ker je suša v l. 1908 in 1909 učinkovala tudi na zadružno gibanje in ker je priprosto ljudstvo še močno neizobraženo. Od 1310 članov, katere so imele poljedelske zadruge, je bilo pismenih ljudi samo 667, t. j. 51% in je med temi všteti 30 duhovnikov in 19 učiteljev, ki so sodelovali pri kmetijskih zadrugah. Za nepismene zadružnike sta dve za-

drugi priredili analfabetske tečaje, katere je dovršilo 16 oseb. Vsled tega se kmetijske zadruge ne morejo povoljno razvijati. Vseh 29 rajfajznovk je imelo le K 106.876 hranilnih vlog, 8 šulcejev pa K 2.463.270; deleži so znašali pri rajfajznovkah K 37.667 (pri šulcejevkah K 432.495), rezervni zakladi pri rajfajznovkah K 10.169 (pri šulcejevkah K 75.750), čisti dobiček pri prvih K 1547, pri drugih K 57.088. Rajfajznovke so imele koncem l. 1909 razposojenega denarja pri članih K 204.799 na osebno poroštvo in K 2.476 na vknjižbe. Zastale obresti so znašale pri njih K 5.337.

Nov revizijski zakon. Vlada pripravlja nov načrt zakona, s katerim se namerava uvesti strožje nadzorstvo nad samopomočnimi zadrugami. Vzrok tej izpremembi je iskati v tem, ker so revizije v smislu zakona z dne 10. junija 1903 pomanjkljive osobito zaradi tega, ker se nekatere zadruge ne zmenijo za revizorjeve opomine. V zadrugah, v katerih se je pojavil nered, so bile tudi izvršene revizije, pri katerih je revizor grajal napake, toda dostikrat ostane vse pri starem. Često se ves trud revizorjev razbije ob malomarnosti in zaniknosti članov in zadruginih činiteljev. Revizorjeva moč bo po novem zakonu razširjena.

Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem v Gradcu je bila ustanovljena pred 10 leti. Pri ustanovitvi ji je pristopilo 106 rajfajznovk, ob koncu svojega prvega poslovnega leta je štela že 179 včlanjenih zadrug, med njimi 156 rajfajznovk. Koncem lanskega leta je bilo v zvezi združenih 272 rajfajznovk in 70 drugih zadrug — med njimi tudi nekaj slovenskih. Članice so imele pri zvezi ob koncu lanskega leta naloženih 9.673.485 K, dočim je stanje njenih posojil znašalo K 3.678.306. Njen rezervni zaklad znaša K 130.656. Denarnega prometa je zveza imela K 67.267.900.

Poljsko zadružništvo na Poznanjskem je zadela velika izguba. Nagle smrti je umrl prelat in kanonik Wawrzyniak, ki je skozi dolgo dobo 25 let modro in previdno vodil poljsko zadružno organizacijo na Poznanjskem. Bil je silno delaven, vsak Poljak je govoril o njem s spoštovanjem in občudovanjem. In res, kar je on v težavnih razmerah ustvaril poznanjskim Poljakom, je občudovanja vredno delo in zato mu bo poljski narod ohranil hvalni spomin.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. (Mlek. zadr. v L.) Nek posestnik, ki je na novo pristopil naši zadrugi, je na pristopnici napisal, da velja njegov pristop le tedaj kot pravomočen, če se mu dovoli vplačevati delež v več obrokih. Nadzorstvo je v svoji zadnji seji označilo to pristopnico kot neveljavno. Načelstvo je pa mnenja, da je dobra. Kdo ima prav?

Odgovor 16. Pristop v vsako zadrugo je v smislu združnega zakona le tedaj veljaven, ako se izvrši brezpogojno in brez vseh pridržkov. Dotičnemu članu sicer lahko dovolite v smislu svojih pravil, da plačuje delež v obrokih, toda ta dostavek ne sme biti sprejet v pristopno izjavo. Zato ima Vaše nadzorstvo prav, da je omenjeno pristopnico označilo kot neveljavno. Skrbite, da dobite mesto te pristopnice drugo, ki ne bo obsegala takih protizakonitih pridržkov.

Vprašanje 17. (Hran. in pos. v I.) Pri nas se ponovno pečamo s konvertiranjem vknjiženih dolgov, sodišče pa je izven našega sedeža in nam ni vselej prilika dana, se osebno prepričati o zemljeknjižnem stanju dotičnega posestva. Kaj naj v takih slučajih storimo, da si prihranimo 3 ure dolgo pot do sodišča?

Odgovor 17. Kadar se bavite s konvertiranjem vknjiženih dolgov, Vam ne zadostuje da se prepričate samo oz emljeknjižnem stanju, ampak morate imeti tudi izpisek iz zemljiške knjige dotičnih vložnih števil. Da si pa v takih slučajih prihranite dolgo pot do sodišča, napravite na pristojno sodišče vlogo, sledeče vsebine:

„V smislu zakona z dne 22. februarja 1907, d. z. 48 tarifni postavki 44 q zakona z dne 13. decembra 1862 št. 89 d. z.“

C. kr. okrajno (okrožno ali deželno) sodišče
v I.

Podpisana Hranilnica in pošojilnica v I.
prosi za kolka prosti zemljeknjižni izpisek v smislu zakona z dne 22. februarja 1907, d. z. št. 48, ki ga potrebuje v konverzijskih zadevah. Izpisek naj obsega vse vložne številke, katere (navedite ime, priimek in bivališče dotičnega posestnika) poseduje.

V I. dne

Zadružni pečat.

Podpis načelnika. Podpis člana načelstva.

To vlogo oddajte na pošto in v nekaterih dneh boste dobili od sodišča zahtevani zemljeknjižni izpisek.

Razglas.

Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarja 1885 (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce

najpozneje do 10. decembra 1910

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okolišu se nahaja stajališče žrebcevo. Dovoljeno je zglasilo izvršiti pismeno ali ustno; ob jednem pak je naznaniti ime in priimek, potem stanovališče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebcevo.

Za žrebce sploh pod štirimi leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje.

Kje in kdaj bode izborna komisija zglasene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, dá se ob svojem času na znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1910.

Vabilo na izredni občni zbor

I. kranj. tov. mineral. vodá, sodavice in brezalkoholnih pijač,

registrovane zadruge z omejenim poroštvom,
v Ljubljani,

kateri se vrši dne 9. decembra 1910 ob pol 3. uri popoldne v vrtnem salonu restavracije pri „Zvezdi“ na cesarja Jožefa trgu (pri „Ferlineu“).

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika.
2. Popolnitev načelstva.
3. Poročilo o poslovanju.
4. Upeljava novih izdelkov.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Vabilo na izredni občni zbor

Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 4. decembra 1910 ob 3. uri popoldne v gostilni Jožefa Štiglic, p. d Čuježa.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti in nasveti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na izredni občni zbor

Mlekarske zadruge Izlake-Zagorje,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 11. decembra 1910 v nedeljo dopoldne ob 8. uri v mlekarni.

Dnevni red:

1. Sprememba pravil.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Slučajnosti.

Ako bi ne bil občni zbor sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom.

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Kamniku,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	942.466 42
Tekoči račun z zvezo	171.970 —
Inventar premični	1.438 17
Zaostale obresti posojil	4.078 41
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000 —
Delež pri kitarski zadrugi v Domžalah	200 —
Gotovina 31. decem. 1909	25 287 93
Skupaj	1.146.440 93

Pasiva.	K
Deleži	4.472 —
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	1.097.987 57
Predplačane obresti posojil	5.084 23
Tekoči račun s člani	25.085 75
Neizplačane obresti deležev	160 —
Rezervni zaklad z obrestmi	6.712 50
Čisti dobiček	6.938 88
Skupaj	1.146.440 93

Denarni promet K	2.070.395 57
Stanje članov začetkom l. 1909	567
Prirastlo	114
Odpadlo	12
Stanje koncem l. 1909	669

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Knežaku,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	292.656 71
Tekoči račun z zvezo	5.450 —
Inventar premični	217 26
Zaostale obresti posojil	10.823 97
Vrednost tiskovin	50 —
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000 —
Pomožna akcija	5.202 69
Prehodni	395 —
Gotovina 31. decembra 1909	8.823 93
Skupaj	324.619 56

Pasiva.	K
Deleži	732 —
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	315 346 68
Predplačane obresti posojil	424 92
Rezervni zaklad	5.654 59
Čisti dobiček	2.461 37
Skupaj	324.619 56

Denarni promet K	581.173 25
Stanje članov začetkom l. 1909	297
Prirastlo	70
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1909	366

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Mošnjah,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	54.964 56
Inventar premični	156 89
Zaostale obresti posojil	341 76
Vrednost tiskovin	50 —
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000 —
Tekoči račun s člani	934 71
Naložen denar	238 83
Delež pri Unionu	1.000 —
Gotovina 31. decemb. 1909	2 723 02
Skupaj	61.409 77

Pasiva.	K
Deleži	504 —
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	47.932 57
Tekoči račun z zvezo	9.538 —
Predplačane obresti posojil	173 25
Rezervni zaklad	3.208 45
Čisti dobiček	53 50
Skupaj	61.409 77

Denarni promet K	184.784 —
Število članov začetkom l. 1909	139
Prirastlo	5
Odpadlo	28
Stanje koncem l. 1909	116

Bilanca
Posojilnice v Križevcih na
Murskem polju,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909

Aktiva.	K
Posojila	307.891 84
Inventar premični	195 58
Zaostale obresti posojil	3.846 05
Delež pri Zadružni zvezi	1.000 —
Naloženi denar z obrestmi	506 13
Gotovina 31. decembra 1909	8.459 44
Skupaj	321.899 04

Pasiva.	K
Deleži	870 —
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	266.683 72
Tekoči račun z zvezo	42.701 —
Predplačane obresti izposojil	357 37
Rezervni zaklad	10.047 56
Čisti dobiček	1.239 39
Skupaj	321.899 04

Denarni promet K	405.244 98
Stanje članov začetkom l. 1909	429
Prirastlo	40
Odpadlo	3
Stanje koncem l. 1909	466

Bilanca
Posojilnice in hranilnice
v Sv. Križu pri Litiji,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva	K
Posojila	95.676 92
Tekoči račun z zvezo	214.989 —
Inventar premični	130 64
Zaostale obresti posojil	1.905 —
Delež pri „Zadružni zvezi“	1 000 —
Delež pri Ljudski posojilni	4 —
Naloženi rezervni zaklad	3.876 24
Gotovina 31. decem. 1909	1 390 19
Skupaj	318 971 99

Pasiva.	K
Deleži	792 —
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	313.117 77
Predplačane obresti posojil	295 33
Rezervni zaklad	3.876 24
Čisti dobiček	890 65
Skupaj	318 971 99

Denarni promet K	316.784 55
Stanje članov začetkom l. 1909	385
Prirastlo	11
Odpadlo	2
Stanje koncem l. 1909	394

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojilnice
v Metliki,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	102 809 99
Inventar premični	261 92
Inventar ustan.	168 95
Zaostale obresti posojil	1.776 98
Vrednost tiskovin	5 —
Delež pri „Zadružni zvezi“	600 —
Preplačane obresti posojil	1.233 73
Gotovina 31. decembra 1909	635 91
Skupaj	107.492 48

Pasiva.	K
Deleži	266 —
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	103.149 18
Tekoči račun z zvezo	2.354 —
Preplačane obresti posojil	204 68
Rezervni zaklad	564 30
Čisti dobiček	954 32
Skupaj	107.492 48

Denarni promet K	143.259 39
Stanje članov začetkom l. 1909	79
Prirastlo	54
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1909	133

Bilanca

Ljudske hranilnice in posojilnice
v **Mirni peči**,
reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	44.670—
Inventar premični	271.12
Zaostale obresti posojil	36.15
Vrednost tiskovin	90.45
Delež pri „Zadružni Zvezi“	400—
Gotovina 31. decem 1909	2.116.08
Skupaj	47.583.80

Pasiva.	K
Deleži	112—
Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi	35.882.69
Tekoči račun z zvezo	11.007—
Predplačane obresti posojil	85.98
Rezervni zaklad	66.01
Čisti dobiček	430.12
Skupaj	47.583.80

Denarni promet K	82.058.48
Stanje članov začetkom l. 1909	24
Prirastlo	32
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1909	56

Bilanca

Kmečke hranilnice in posojilnice
v **Mozirju**,
reg. zadr. z omeje. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	76.524.40
Tekoči račun z zvezo	7.015—
Inventar premični	303.86
Zaostale obresti posojil	188.56
Delež pri „Zadružni zvezi“	400—
Naloženi denar	53.873.70
Ustanovni stroški	129.84
Gotovina 31. decembra 1909	3.992.19
Skupaj	142.427.55

Pasiva.	K
Deleži	266—
Hranilne vloge s kapitaliz. zovanimi obrestmi	141.110.15
Predplačane obresti posojil	411.53
Rezervni zaklad	136.25
Čisti dobiček	543.62
Skupaj	142.427.55

Denarni promet K	222.628.25
Stanje članov začetkom l. 1909	64
Prirastlo	49
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1909	113

Bilanca

Konsumnega društva
v **Staremtrgu pri Ložu**,
reg. zadr. z om. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva	K
Vrednost blaga	25.885.18
Terj. na blagu pri zadr.	16.731.11
Vrednost neprem. invent.	5.945.39
Vrednost premič. inventarja	4.940.61
Deleža pri Zvezah	202—
Naloženi denar kap. obr.	161.54
Predplačani davek	277.95
Gotovina koncem leta 1909	1.251.20
Skupaj	55.394.98

Pasiva.	K
Deleži	9.082—
Neizplačane obr. deležev	454.10
Izposojila	25.080—
Dolg na blagu nezadružnik.	11.041.84
Dolg na obr. od izposojil	1.931.01
Tekoči račun z Zvezo	3—
Najemnina	94.94
Rezervni zaklad z obr.	7.228.39
Čisti dobiček	479.70
Skupaj	55.394.98

Denarni promet K	289.669.20
Stanje članov začetkom l. 1909	532
Prirastlo	23
Odpadlo	3
Stanje koncem l. 1909	552

Bilanca

Kmetijskega društva
v **Loškem potoku**,
reg. zadr. z omeje. zavezo,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Vrednost blaga	22.649.10
Terjatve na blagu pri zadr.	19.544.41
Vrednost nepr. inventarja	18.977.85
Vrednost premič. inventar	6.441.20
Delež pri „Zadružni zvezi“	10—
Delež pri „Gosp. zvezi“	140—
Delež pri hranilnici in posojilnici Tabor	2—
Gotovina koncem leta 1909	1.318.59
Skupaj	69.083.15

Pasiva.	K
Deleži	2.800—
Neizplačane obresti deležev	100.80
Izposojila	48.302.16
Dolg na blagu nezadružnik.	8.778—
Dolg na obr. od izposojil	1.093.91
Rezervni zaklad z obr.	7.464.03
Čisti dobiček	544.25
Skupaj	69.083.15

Denarni promet K	215.599.65
Stanje članov začetkom l. 1909	244
Prirastlo	14
Odpadlo	7
Stanje koncem l. 1909	251

Bilanca

Društva za štednjo i zajmove
u **Sv. Križu pri Kastvu**,
reg. zadr. s ogr. jamstvom,
s koncem meseca decembra 1909.

Aktiva.	K
Zajmovi	42.959—
Tekoči račun s svezom	23.888—
Inventar pomični	325.07
Zaostale kamate zajmova	155.39
Dio kod „Zadružne sveze“	1.000—
Gotovina koncem g. 1909	2.246.82
Skupa	70.574.28

Pasiva.	K
Djelovi	1.560—
Ulošci na štednjo s kapit. kamatama	67.387.59
Predplač. kamate zajmova	200.35
Rezervna zaklada	859—
Čisti dobitak	566.60
Skupa	70.574.28

Novčani promet K	110.469.32
Stanje članov začetkom g. 1909	107
Pristupilo	26
Izstupilo	3
Stanje koncem god. 1909	130

Bilanca

Seoske blagajne za štednjo
i zajmove
u **Mirlović-Zagori**,
registrovane zadruge s neograničenim
jamstvom,
s koncem meseca decembra 1909.

Aktiva.	K
Zajmovi	131.542.83
Inventar pomični	212.82
Zaostale kamate zajmova	815.92
Dio kod „Zadružne sveze“	800—
Pretraživanje kod Gospod. Sveze u Ljubljani u robi	914.08
Uložak kod šibenske blag.	12.734.15
Gubitak	98.90
Gotovina koncem god. 1909	7.685.96
Skupa	154.804.66

Pasiva.	K
Djelovi	2.505—
Ulošci na štednjo s kapitalizovanimi kamatama	11.088.09
Tekoči račun s svezom	139.455—
Predplač. kamate zajmova	13.56
Rezervna zaklada	1.743.06
Skupa	154.804.66

Novčani promet K	326.767.26
Stanje članov začetkom g. 1909	514
Pristupilo	19
Izstupilo	32
Stanje koncem g. 1909	501

PREGLED

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov
za mesec oktober 1910.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Artiče	2129	11	4656	22	6785	33	1103	—	2295	01	2320	—	541	—	259
Besnica	740	90	513	—	1253	90	460	—	108	—	—	—	228	24	55
Beram	4064	20	2412	81	6477	01	2356	96	—	—	700	—	313	32	127
Blagovica	17821	06	14455	75	32276	81	8847	—	5218	96	1100	—	2540	—	239
Bled	28721	66	27248	80	55970	46	10654	10	15273	06	5460	—	9580	—	250
Bloke	4447	37	4694	29	9141	66	1000	62	2879	48	1750	—	2700	—	356
Boh. Bistrica	26340	87	19932	72	46273	59	10619	05	8467	07	11000	—	900	—	174
Boljun	5455	49	6274	90	11730	39	465	—	1159	33	3000	—	267	25	136
Boštanj	1369	72	1108	77	2478	49	1034	36	354	86	745	—	140	—	132
Buzet	32027	21	34480	27	68507	48	9481	87	12912	47	13000	—	3900	53	1241
Buče	22534	76	22499	90	45034	66	20304	—	510	—	5350	—	—	—	21
Bobovišče	7290	51	7265	02	14555	53	1301	20	538	73	592	03	3354	27	54
Bogomolje	1224	—	1000	—	2224	—	720	—	1000	—	—	—	257	30	52
Borovnica	16592	26	11279	49	27871	75	5990	—	9859	82	1300	—	3887	71	372
Bajagić	5981	03	5960	—	11941	03	4106	—	460	—	5500	—	1769	50	222
Bilčovs	3190	57	1903	28	5093	85	1450	—	—	—	730	—	—	—	18
Brezovica															
Banj															
Baška															
Bučka															
Barban															
Cerklje	51990	76	44147	63	96138	39	43531	—	15350	13	3578	71	3055	68	+1
Cerklje pri Krš.	7866	57	8393	85	16260	42	5297	68	2330	37	6020	—	2251	—	273
Cirknica	27183	77	39528	43	66712	20	21777	92	18428	55	17379	83	4231	80	686
Cirkovce	85768	60	80475	—	166243	60	38179	15	44496	05	24540	—	7221	—	151
Celje															
Col															
Češnjica	11138	54	10401	36	21539	90	2220	—	4145	05	2500	—	1350	—	220
Črna gora	1860	94	1818	49	3679	43	1705	45	1051	03	760	—	—	—	172
Črni vrh	9371	64	8329	48	17701	12	4135	56	4240	77	3884	96	4554	96	237
Črnuče	3461	30	2303	19	5764	49	2434	—	722	—	1200	—	—	—	37
Čatež															
Črmošnjice															
Čitluk															
Dobrava p. Kropi	1274	64	1022	—	2296	64	1263	75	21	29	500	—	—	—	38
D. M. v Polju	6079	32	5214	31	11293	63	2756	—	410	—	4800	—	900	—	153
Dicmo-Donje	33445	80	32796	25	66242	05	3920	—	2843	21	13477	—	6906	20	256
Dobje	3707	48	3337	09	7044	57	2236	—	1220	—	100	—	140	—	75
Dobova	4822	04	2890	12	7712	16	3000	—	1144	—	700	—	1320	—	172
Dobropolje	43306	31	41267	46	84574	77	19175	—	9054	77	8588	52	7041	—	+1
Dobrinj	31685	75	30682	61	62368	36	18903	—	7383	88	3700	—	2525	04	464
Dobrova	3325	17	2915	94	6241	11	1803	34	2900	99	—	—	—	—	39
Dobrna	6272	94	5045	65	11318	59	2261	—	3025	51	575	—	555	—	148
Dol	3825	54	3494	90	7320	44	2260	—	710	—	1600	—	—	—	80
Dolsko	4528	97	4504	61	9033	58	2061	—	1595	50	800	—	1283	42	71
Domžale	23080	34	23796	95	46877	29	14613	28	12773	38	10800	—	1120	—	354
Draga	17375	10	15551	76	32926	86	12370	—	7648	02	6760	—	4560	—	128

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Kaštel-Gomilica															
Koprivnica															
Kranjska gora	17439	54	16879	59	34319	13	5425	77	10284	82	2400	—	11580	20	349
Križevci															
Kaštel															
Kaštel Stari															
Križevci															
Kanal															
Korte															
Lanišče	18901	79	18379	12	37280	91	4943	79	2775	—	8600	—	2170	—	77
Leskovec	9749	62	9302	01	19052	63	6390	—	2822	02	3905	—	3103	—	470
Ljubljana, lj. pos.	2922620	28	2941923	05	5861543	33	355027	23	541873	14	47696	83	428990	70	768
Ljubljana, vz.															
podp. dr.	579323	48	578552	47	1157875	95	46278	20	44570	91	96674	41	74986	43	—
Ljubno	13457	20	7692	34	21149	54	6590	—	3925	69	3500	—	6600	—	157
Luče	6072	25	5998	27	12060	62	3851	—	5890	14	—	—	500	—	32
Leše	1737	15	4947	31	6684	46	1290	—	4376	—	500	—	—	—	31
Laporje	7781	52	7024	32	15805	84	6423	—	3297	15	3720	—	—	—	69
Laško															
Livade	4295	03	6604	90	10899	93	920	—	2960	—	3624	—	2189	08	309
Loka	6530	34	9399	54	15929	88	3397	—	390	—	9000	—	657	45	75
Lindar															
Leskovicica															
Loški potok															
Makole	35863	09	13465	15	49328	24	15612	34	11083	18	650	—	3924	35	—
Mali Lošinj	93435	57	90501	29	183936	86	41574	75	45149	99	32489	21	24387	53	439
Medulin	4764	97	5242	66	10007	43	1236	—	2505	28	1680	—	1969	46	+2
Mengeš	20995	12	17370	12	38365	24	8812	—	8782	18	5400	—	1390	—	488
Mirlovič-Zagora	3144	12	3521	88	6666	—	1616	—	3331	33	141	77	1417	87	474
Motnik	2107	35	2712	95	4820	30	1991	—	1390	—	1311	—	—	—	45
Mozirje	9327	22	7197	72	16524	94	6580	04	1593	72	5590	—	450	—	143
Mali Prolog	564	80	—	—	564	80	300	—	—	—	—	—	230	—	82
Marija na Zili															
Milna															
Mozel															
Mirna peč	1518	51	1355	15	2873	66	1307	—	1015	36	300	—	—	—	74
Moravče															
Maribor Sp. Lj. P.															
Mokronog															
Makarska															
Marenberg															
Mošnje															
Naklo	3267	50	2201	97	5469	47	2627	60	957	97	400	—	—	—	97
Nadin															
Novalja															
Nerezine															
Otok kod Sinja	3792	06	3479	32	7271	38	160	—	700	—	3730	—	2285	—	153
Omišalj	63479	75	63472	01	126951	01	12135	82	4885	—	313	24	658	11	183
Otok (Han)															
Podčetrtek	2311	26	1200	—	3511	26	1480	—	—	—	1200	—	204	60	66
Polzela	4604	83	1821	09	6425	92	3407	50	1144	29	600	—	500	—	74
Pašman	278	76	260	—	538	76	—	—	—	—	50	—	4	—	45
Petrovče	13882	32	13558	01	27440	33	11770	—	612	63	400	—	1430	—	86
Pišece	2972	59	2706	50	5679	09	2626	—	504	50	700	—	6	62	151

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Tomaj	8097	81	8966	17	17063	98	5265	66	1040	—	1780	—	1208	—	617
Trebelno	8901	86	5506	24	14408	10	4877	45	3161	48	2080	—	1882	80	310
Trilj	6150	31	6787	23	12937	54	3169	—	970	23	2742	—	2234	—	795
Trnovo	39578	15	35415	33	74993	48	16725	68	18148	66	11267	55	11130	36	899
Tržič	9934	99	9938	53	19873	52	7368	42	5271	93	970	—	1204	39	214
Tučepi	317	10	940	—	1257	10	—	—	—	—	—	—	—	—	142
Tunice	3138	77	1598	47	4737	24	1657	—	1557	41	—	—	—	—	49
Tržišče	15440	15	14629	73	30069	88	5258	88	1985	53	12624	—	2600	—	—
Trebnje															
Tinjan															
Trata															
Vič	3304	57	3170	10	6530	05	2443	95	340	—	200	—	130	—	52
Vel. nedelja	2361	33	2248	—	4609	33	2139	—	608	—	140	—	70	—	116
Velke Lašče	41694	48	41260	20	82954	68	26607	78	20397	15	15278	85	1071	24	—3
Videm	3607	56	3413	40	7020	96	2997	24	980	—	400	—	468	—	190
Vipava	70339	91	70561	61	140901	52	20423	—	25948	—	31979	—	27004	—	1289
Višnjan	1565	86	1332	95	2898	81	247	—	203	95	1112	—	1115	—	251
Vodice	19773	66	18992	54	38766	20	5757	80	7161	60	6670	—	5880	—	178
Vodice (Dalm.)	2782	34	2576	72	5359	06	790	—	100	—	1156	—	1213	44	337
Vojsko	6120	15	5420	41	11540	56	5412	86	1319	54	1000	—	679	—	53
Vrhnika	82432	09	64502	01	146934	10	53860	91	17903	04	1500	—	3030	—	257
Vurberg	5898	56	5555	45	11454	01	5162	42	890	24	660	—	605	55	82
Velikovo	61330	97	52399	37	113730	34	4960	—	24532	71	24850	—	3819	66	686
Vel. Lošinj															
Višnja gora															
Vrbnik															
Vače															
Vabriga															
Vrlika															
Vrvari															
Zagvozd	517	88	460	—	977	88	30	—	—	—	—	—	400	—	140
Zg. Tuhinj	4727	93	4709	60	9437	53	3618	—	2774	04	1880	—	1033	68	210
Zibika	2083	50	2405	50	4489	—	1580	50	340	—	300	—	406	—	104
Zreče	6924	46	6924	46	13848	92	4870	—	390	—	514	—	2000	—	45
Zila	2071	08	1758	33	3829	41	1356	—	1050	—	700	—	—	—	89
Zagradec															
Zatičina															
Zrenj															
Zagorje ob Savi	19316	81	19438	60	38755	41	4305	—	1340	64	14070	—	600	—	+3
Zaostrog															
Zg. Besnica															
Živogošče	1538	17	1252	18	2790	35	—	—	10	—	240	—	240	—	49
Žiče	5272	94	3122	79	8395	73	2185	—	2080	—	1000	—	630	95	88
Žiri	28617	75	24058	99	52676	74	10089	—	19409	54	4430	—	1750	—	312
Žužemberk	17626	51	17220	77	34847	28	6050	34	11262	64	4690	—	692	45	—
Žminj	3640	49	3633	04	7273	59	1294	69	961	69	1340	73	1979	37	345
Šmarje p. Jelšah	4411	81	5313	68	9725	49	3131	—	1070	43	4200	—	—	—	146
Tomiselj	10544	60	9144	88	19689	48	5438	42	2080	73	7060	—	1350	—	—